

ÁROP-1.A.3-2014-2014-0077

Sopron Járás „Esélyteremtő programterv”

2015.

SZÉCHENYI

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Bevezetés

Sopron Város által benyújtott pályázat keretében került sor a helyi esélyegyenlőségi programok járási szintű összehangolására. A pályázati projekt (ÁROP-1.A.3-2014-2014-0077. „Esélyegyenlőségi programok összehangolása a soproni járás területén”) megadja azt a lehetőséget a járás számára, hogy a jelenlegi helyi esélyegyenlőségi programokat járási szinten felülvizsgálva olyan **járási esélyteremtő programot** fogadjon el, amely részben és egészben szolgálja a térségben élő esélyegyenlőségi célcsoportok mindennapjait, számukra egységes megoldási lehetőségekkel szolgálhasson a járás egésze.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a Járási Esélyteremtő Program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, a Soproni Járás Esélyteremtő Program kiter a beavatkozást igénylő szakmai területek meghatározására, a megvalósítás legfontosabb prioritásaira, és rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. A járás – jelen projektben partneri szerződést aláíró - önkormányzatai vállalják, hogy a helyi esélyteremtő tevékenységük összehangolása és további források mozgósíthatósága érdekében együttműködnek egymással.

Jelen programterv **legfőbb célja** olyan koncepció kidolgozása a Soproni járás számára, amely megvalósíthatja a további esélyteremtés alapját, folyamatát, kijelöli a főbb **fókuszpontokat és stratégiai irányokat**. Az Esélyteremtő Program elkészítésének további célja, hogy a járásnak legyen **egységesen kidolgozott és elfogadott programterve az esélyegyenlőségi kérdésekre**. Továbbá a járási szintű együttműködés javítja a feladatok szervezésének, ellátásának minőségét és koordinációját, ésszerű költségfelhasználást tesz lehetővé, így jelentősen javulhat a költséghatékonyság és a problémakezelés színvonala.

A program alapját három vizsgálat képezi: a járás szociális szolgáltatói ellátottjainak körében végzett kérdőíves kutatás, a járásban működő szociális szolgáltatók körében végzett vizsgálat, valamint a járás településeinek helyi esélyegyenlőségi programjainak elemzése. Ezen információk, valamint a program részét képező kerekasztal beszélgetések tapasztalatai alapján állt össze a jelen dokumentumban megfogalmazott tervek, fejlesztési irányok összessége, amely hatékony, széles körű együttműködéson alapuló szakmai munkát alapoz meg.

Vizsgálat a szociális szolgáltatók ellátottainak körében, a soproni járás területén, az esélyegyenlőség lehetőségének biztosítására - 2015.

Vizsgálatunk az ÁROP-1.A.3-2014-2014-0077 „Együttműködést segítő programok kialakítása az önkormányzatoknál a konvergencia régiókban” pályázati program keretében valósult meg 2015. május és október között.

A vizsgálat célja a Sopron járásban tevékenykedő szociális szolgáltató intézmények ügyfelei élethelyzetének, körülményeinek feltérképezése, különös tekintettel arra, hogy az ügyfelek mindennapi életükben milyen problémákat érzékelnek, megoldási módjaik között vajon szerepel-e a szociális ellátórendszer, illetve a megoldáskeresés során milyen nehézségekbe, hiányokba ütköznek.

A vizsgálat mintája háromszáz fő, a járásban a szociális szolgáltatók által ellátott személy. A minta kiválasztásakor figyelembe vettük a járásban tevékenykedő négy szolgáltató által ellátott lakosságszám arányát, és ennek tükrében választottunk a szolgáltatók ellátási területeiről a következő arányban:

Sopron és környéke kettőszáz fő, Fertőszentmiklós és ellátási területe huszonnégy fő, Lövő és ellátási területe harmincnolc fő, valamint Fertőd és ellátási területe harmincnolc fő.

A minta kiválasztásában további szempont volt az egyes ellátásokat igénybe vevők aránya, ennek tükrében oszlottak meg a vizsgált személyek a gyermekjóléti alapellátásban, a gyermekjóléti szolgálat tanácsadás szolgáltatásában, a családsegítő szolgálat alapellátásában, a családsegítő szolgálat tanácsadói szolgáltatásában, az idősellátás nappali szolgáltatásaiban és a bentlakásos ellátásaiban, a fogyatékosok alapellátásában illetve a hajléktalan ellátásban megforduló ügyfelek között.

A konkrét vizsgálati személyek kiválasztása az adott ellátási terület ügyfeleket rögzítő adatbankjából történt, véletlenszerűen, lottó módszerrel.

A vizsgálat módszere kérdezőbiztos által felvett kérdőíves lekérdezés. A kérdőív jelen tanulmány 1. számú mellékletében került csatolásra. A kérdezőbiztosok a járásban működő szociális szolgáltató intézmények szociális szakembereiből kerültek ki. A kérdőív kitöltése önkéntes és anonim volt.

A kérdőív első részét a demográfiai adatoknak szenteltük, a második részben az ügyfelek által szubjektíven megélt, megtapasztalt problémák körét kívántuk feltérképezni, kiemelten az anyagi helyzet és lakhatás, egészségügy, oktatás, hátrányos megkülönböztetés, kultúra és szabadidő, család és gyermeknevelés területén felmerülő gondokra. A kérdőív harmadik részében arra kerestük a választ, vajon kértek-e az ügyfelek problémáik kezeléséhez hivatalos segítséget, megkapták-e a kért segítséget, milyen típusú segítségről volt szó és kitől érkezett, a kapott segítséggel mennyire voltak megelégedve és milyen hiányokkal, nehézségekkel szembesültek. A kérdőív záró részében a vizsgálatban résztvevők további igényeire voltunk kíváncsiak illetve meg szeretnénk tudni, hogy a szociális ellátórendszeren túl milyen civil segítőköt ismernek, illetve az ellátásokkal kapcsolatos információikat honnan szerzik be.

Demográfiai adatok:

A minta háromszáz főből áll, a nemek szerinti megoszlás nők kétszáztizennyolc, férfiak nyolcvankét fő.

Az életkor szerinti megoszlás tekintetében a 18-39 és a 40-59 éves korosztály teszi ki a minta 71%-át, 33 és 38% arányban, míg a 60 év felettiak 29%-ban képviseltetik magukat.

Iskolai végzettségüket tekintve a minta 7%-a nem rendelkezik nyolc általános iskolai osztály végzettséggel sem, 38%-nak van befejezett nyolc általános iskolai végzettsége, de szakmája nincs. 43% fejezte be a középszintű oktatását. A felsőfokú végzettségük aránya 7%.

A vizsgálatban résztvevők családi állapota a következők szerint oszlik meg: egyedülállók 28%, gyermeküket egyedül nevelők 21%, házastársi kapcsolatban gyermeket nevelők 33%, többgenerációs családban élők 13%, házastársi kapcsolatban gyermek nélkül élők 4%.

Az eltartottak számát tekintve a vizsgálatban résztvevők 55%-a tart el gyermeket, 16%-uk három vagy annál több gyermeket. A résztvevők 8%-a tart el felnőtt családot.

A megkérdezett vizsgálati személyek háztartásainak 6%-ában senki nem rendelkezik jövedelemmel, a minta átlagjövedelme 58.919.- Ft. A megkérdezettek háztartásainak 24%-a rendelkezik csak megtakarítással.

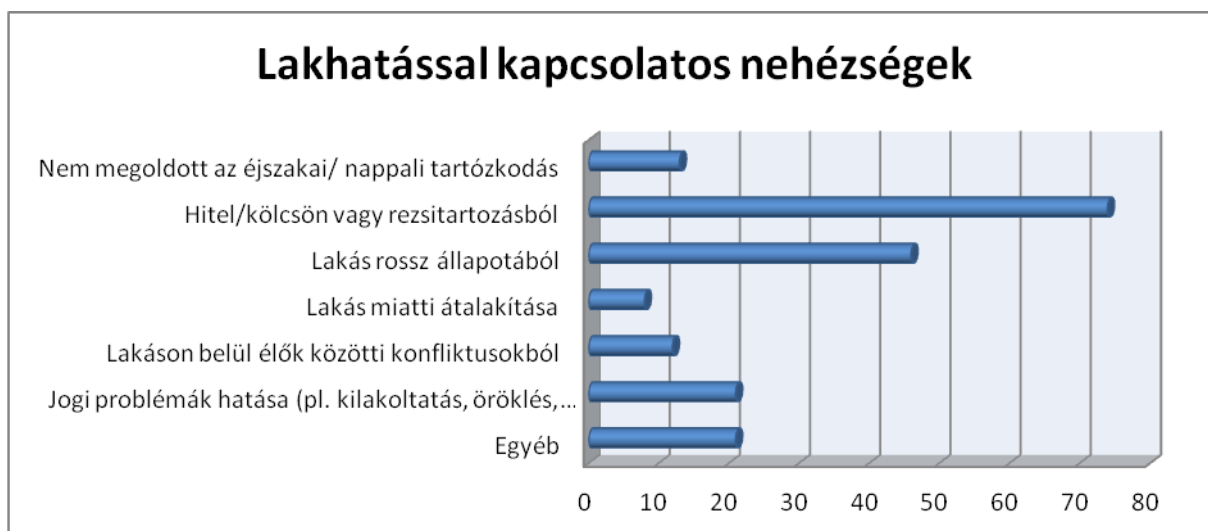
A válaszadók 9%-a vallja magát etnikai kisebbséghez tartozónak, ebből huszonkét fő cigány, két fő román, egy-egy fő horvát, szerb illetve afgán kisebbségbe tartozóként nyilatkozott önmagáról.

A válaszadók 61%-a tartozik valamilyen vallási felekezethez, ebből 53% római katolikus vallású.

Lakhatás:

Lakhatással kapcsolatos anyagi problémák kapcsán kétszáztizennyolc nőből nyolcvanegy jelölt ennél a kérdésnél, ez 37% és nyolcvankét férfiből negyvennégy jelölte ezt a problémakört, ez a minta 54%-a.

Lakhatással kapcsolatos nehézségek a következő problémákból adódnak:

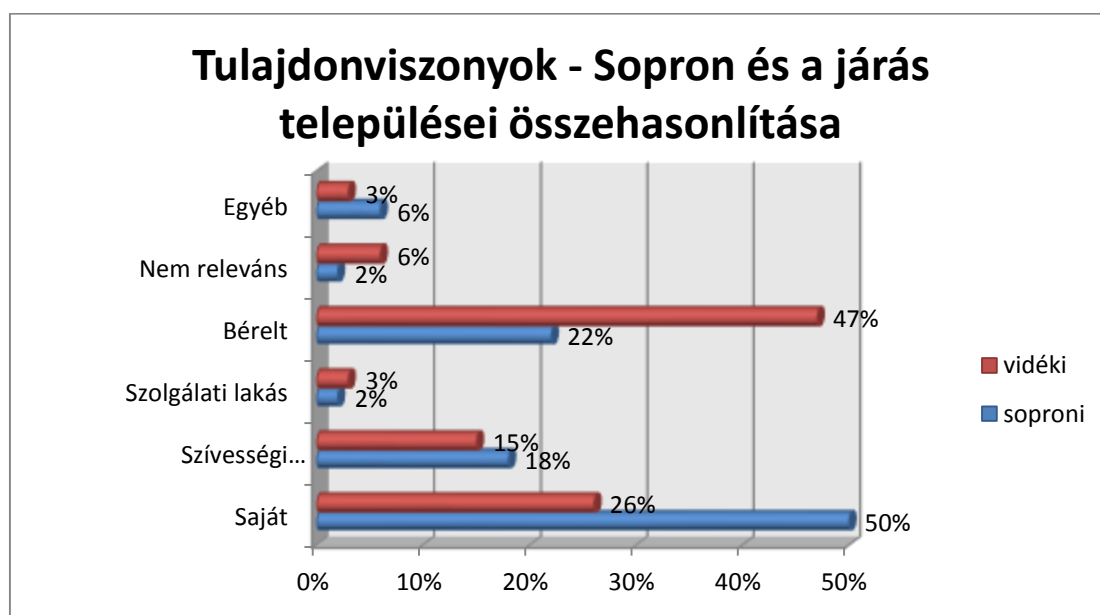
Jogi problémák hatása (pl. kilakoltatás, öröklés, kitiltás, szökés) huszonegy családnál (17%) jelentkezett. Lakáson belül élők közötti konfliktusokból tizenkét családnál (10%), lakás (betegség vagy speciális igény miatti) átalakítása miatt nyolc családnál (6%) adódott nehézség.

A lakás rossz állapota negyvenhat családnál (37%) okozott problémát, hitel/kölcsön vagy rezsitartozásból adódóan hetvennégy család (59%) került nehéz körülmények közé. Tizenhárom családnál/főnél (10%) nem megoldott a család/egyén éjszakai/nappali tartózkodása. Huszonegy fő (17%) jelölte az egyéb lehetőséget, amelyben okként a lakás mérete, a lakhatás rövid időn belüli megszűnése, a magas bérleti díj, az albérlettalalás nehézsége, az egyedülállóság, illetve a lakóközösség, mint nehézség jelentek meg.

A tulajdonviszony kapcsán kettőszáztizenketten válaszoltak. A feleletekből megállapíthatjuk, hogy a válaszadók 37%-a saját lakásban él, 36% pedig bérelt lakásban. Ezt követik a szivességi lakáshasználók, akik a mintánk 16%-át teszik ki.

A saját lakással rendelkezők alacsony aránya elgondolkodtató, hiszen a hazai lakhatási szokások tekintetében a bérlakásban vagy a szivességi lakhatásban élők sokkal kiszolgáltatottabbak a lakhatásuk hosszú távú megtartása tekintetében, mint azok, akiknek van saját tulajdonú ingatlana. Régióinkra a bérlémények magas bérleti díja jellemző, amely az alacsony jövedelem mellett szinte kizagádzkodhatatlan ezeknek a családoknak. A lakhatás megtartásánaksegítése így különös jelentőséggel bír.

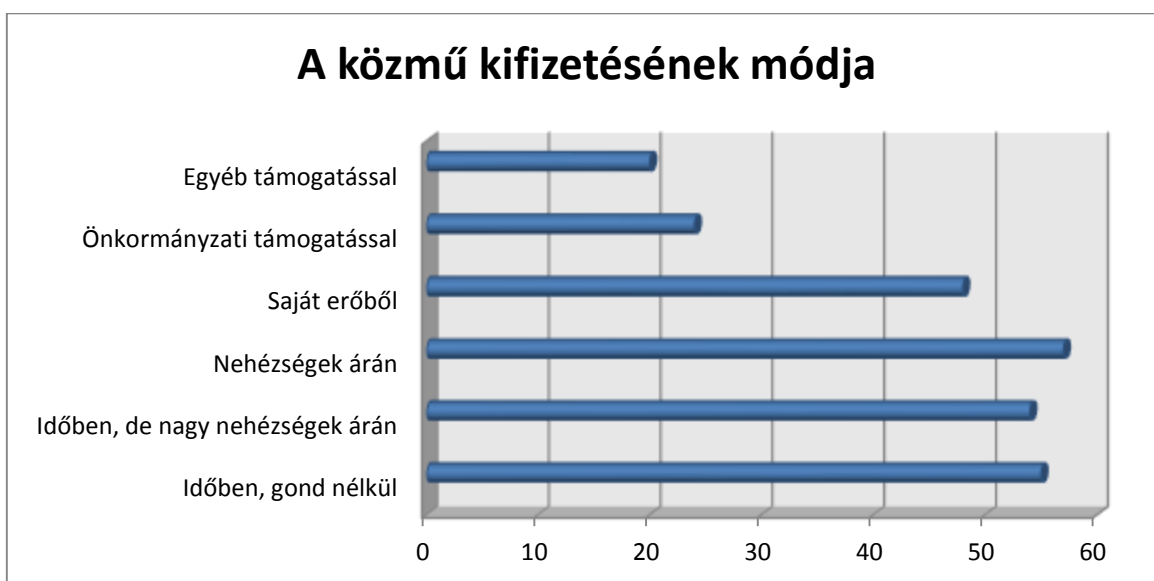

A számok tanúsága szerint a Sopron városában élők nagyobb arányban laknak saját ingatlanban, mint a járás többi településének lakói.

Közműtartozása nyolcvannégy családnak volt. Ebből a villamos energia díjtartozás a leggyakoribb, mintánk több mint felét érinti (negyvenhét háztartás, 56%), ezt követi a vízdíjtartozás (harmincegy háztartás, 37%), majd a lakbér elmaradás (húsz háztartás, 24%), gázdíjtartozás (tizenkilenc háztartás, 23%), távhődíjtartozás (hat háztartás, 7%).

A közműfizetés a kérdésre válaszolók (százhatvanhat fő) 67%-ának (kilencvenkét fő) nehézséget okozott, és segítséget kellett kérniük ahhoz, hogy számláikat ki tudják egyenlíteni. A segítségkérők a beérkezett válaszok alapján díjfizetési kötelezettségeik kiegyenlítéséhez vagy önkormányzati támogatást igényeltek, vagy a család, esetleg valamilyen magánszemély, civil szervezet segítette őket, vagy kölcsönt kellett felvenniük, vagy egyszerűen nem tudták kifizetni a tartozást.

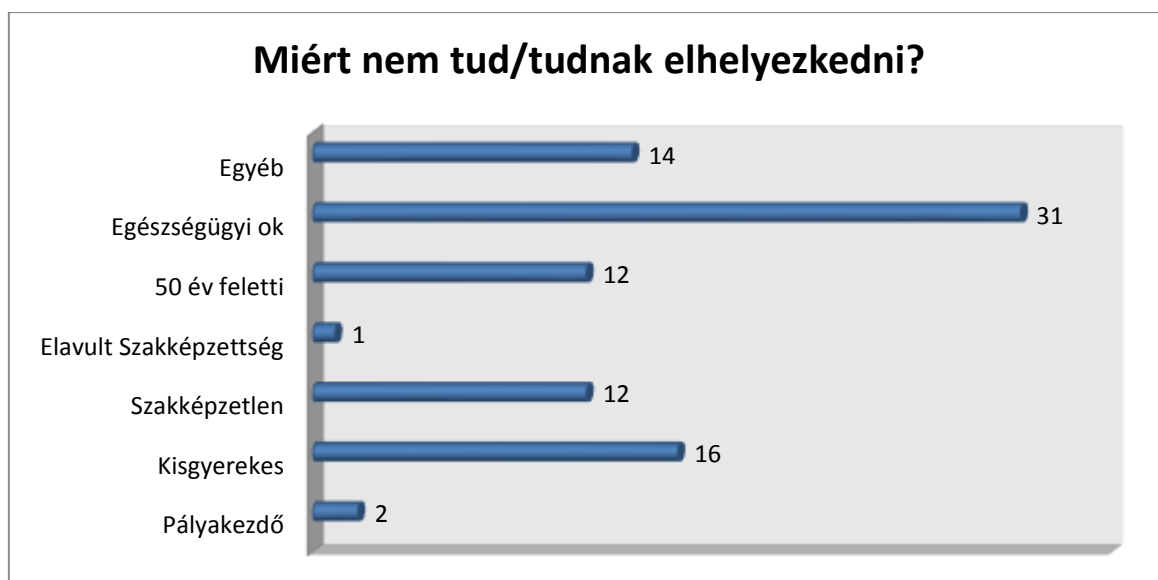
Mintánkban az összes megkérdezett 40%-a jelezte, hogy létfenntartással kapcsolatos problémákkal küzd. A nők 38%-a küszködik e téren nehézséggel, a férfiaknál ez a szám magasabb, 54%.

Foglalkoztatottság:

A foglalkoztatottság tekintetében a számok a következők szerint alakulnak: 39% foglalkoztatott, 37% nyugdíjas vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül, 13% inaktív kereső, 8% álláskereső, aki jövedelemmel nem rendelkezik.

A foglalkoztatással kapcsolatos kérdéssorunkra kapott válaszokból megállapíthatjuk, hogy a férfiak a foglalkoztatottság terén hátrányt szenvednek el. A válaszadó férfiak 34%-a jelölte ezt a kategóriát, szemben a nők 24%-ával. Azon nők 56%-a, akiket ez a hátrány érint, nem Sopronban él.

Feltettük a kérdést, miért nem találnak munkát. A válaszadók az egészségügyi okokat jelölték meg vezető helyen.

A kérdőívet kitöltő teljes, háromszáz fős mintából százkilencven embernek van problémája a lakhatás, létfenntartás vagy foglalkoztatás területei közül legalább egy, de esetenként több területen is.

Egészségi állapot:

Kutatásunkban kitértünk a lakosság egészségügyi problémáira is. Ezen kérdésekre kettőszáznegyvennyolcan válaszoltak. Járásunkban a kérdésre válaszolók közül százegyven egészségkárosodás következményeként küszködnek valamilyen egészségügyi problémával, ez mintánk 41%-a. A fogyatékkal élők, pszichiátriai gondozottak és lelki-mentális problémákkal küszködők is jelen vannak e problémakör kapcsán. Őket követik az életviteli nehézségekből adódó egészségügyi problémákkal küszködők csoportja, valamint a szenvedélybetegségek következményeként megjelenő egészségügyi gondokkal küzdők.

Az egészségügyi problémákkal való együttélés kapcsán szeretnénk volna választ kapni arra a kérdésre, hogy gondot okoz-e az egészségügyi problémával küszködő személy ellátása. Összesen százharmincyolc válasz érkezett kérdésünkre, és kiderült, hogy a válaszadók majdnem felének nehézséget okoz az egészségügyi problémával küszködő személy ellátása.

Hogy miben nyilvánul meg ez a nehézség, az alábbi táblázatból olvashatjuk ki:

Mint látjuk, nehezített az önálló életvitel illetve többségük anyagi gondokkal is küzd.